Vägar till hållbar utveckling

Inspiration från regionala projekt runt om i Sverige

Rapport 0448

tillväxt verket

Tillväxtverket har regeringens uppdrag att utveckla och stärka arbetet med hållbar utveckling inom det regionala tillväxtarbetet, inklusive sammanhållningspolitiken. Uppdraget baseras på ”Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030” och FN:s globala hållbarhetsmål, Agenda 2030.

Syftet med uppdraget är att integrera hållbarhet i det regionala tillväxtarbetet, stärka kunskapen om hållbarhet hos regionerna och nå långsiktiga effekter. Alla regioner har arbetat med två valfria arbetsområden och två obligatoriska: Hållbar finansiering och Övergripande omställningsarbete.

I denna bildantologi har vi samlat de resultat som varje region valt att lyfta fram. Vi hoppas att det ger en bild över det arbete som genomförts runt om i våra regioner. Vi hoppas också att det ska inspirera till lärande och framtida arbete med hållbarhetsintegrering.

Foto: Inlagan och framsidan © Tillväxtverket.
Sid 5 © Simon Eliasson, © Ian Schneider, @ Håkan Larsson.
Sid 37 och 38 © Joel Nilsson.

Innehåll

Region Norrbotten 4
Region Västerbotten 6
Region Jämtland Härjedalen 8
Region Västernorrland 10
Region Gävleborg 12
Region Dalarna 14
Region Värmland 16
Region Uppsala 18
Region Västmanland 20
Region Örebro län 22
Region Sörmland 24
Västra Götalandsregionen 26
Region Östergötland 28
Region Jönköpings län 30
Region Kalmar län 32
Region Gotland 34
Region Halland 36
Region Kronoberg 38
Region Blekinge 40
Region Skåne 42

Norrbotten

INTERVJU MED Lizah Lund, projektledare.

I NORRBOTTEN HAR ETT NYTT VERKTYG för hållbarhetsanalys lett till att den regionala transportplaneringen tar större hänsyn till sociala frågor. Snart finns också ett digitalt verktyg som gör det enklare för projektsökande att uppfylla hållbarhetskraven.

– Med satsningen ”Vägar” har vår uppfattning om hållbarhet fördjupats och våra processer har förbättras. Och mycket hade inte varit möjligt utan dessa medel. Extra värdefull har vår nya externa webbplats för regional utveckling varit, som vi tidigt beslutade oss för att ta fram. Med den har vi kunnat nå ut till många fler än tidigare, och kommunicera vad hållbar regional utveckling är, säger Lizah Lund som är strateg och projektledare på Region Norrbotten.

> ***Extra värdefull har vår nya externa webbplats för regional utveckling varit.***

Med sociala aspekter på samhällsplanering

När både den regionala transportinfrastrukturplanen samt det regionala trafikförsörjningsprogrammet skulle uppdateras, valde Region Norrbotten att analysera hur hållbara de tidigare versionerna hade varit. Med hjälp av konsulter tog de fram ett frågebatteri som lyfte sociala aspekter av olika insatser.

– Vi har tittat på både de gamla och nya versionerna och jämfört hur det ser ut. Och glädjande nog kan vi se att den sociala hållbarheten tar större plats i de nya strategidokumenten. Det finns också en fördjupad problematisering i hur man pratar om dessa frågor. Det här verktyget kommer vi att kunna tillämpa i all typ av samhällsplanering framöver, säger Lizah Lund.

I arbetet har regionen deltagit i en samverkansgrupp med andra aktörer. Att inte vara ensam och få möjligheten att bolla med andra har varit värdefull, tycker Lizah Lund. Regionen har också kunnat dra nytta av andras hållbarhetsarbete, framför allt Trafikverkets.

– Vi har med hjälp av frågebatteriet fått syn på hålen i vårt underlag. Nu vet vi vad vi behöver kunna svara på, för att göra en bra samhällsplanering. Utmaningen är att det rör sig om så pass långa processer, så vi kanske inte har svaren förrän i nästa planeringscykel, säger Lizah Lund.

Nytt verktyg förenklar för projektsökande

Region Norrbotten har arbetat på flera nivåer för att hållbarhetsintegrera sin projektfinansiering. Genom workshops och processtöd har de utbildat och diskuterat hållbarhetsfrågor med politiker, bolag och projektägare. Nu bakas all kunskap ihop till ett digitalt verktyg, som ska göra det enklare för projektsökande att kvalitetskolla sin ansökan.

– Många tycker att det är svårt att uttrycka sig i hållbarhetsfrågorna när de ansöker om projektstöd. Vissa tycker dock att vi gör det svårare nu, men vi vill rigga för att det kommer att ställas den här typen av krav framöver. Inte bara från oss som region, utan från EU och andra håll också. Därför vill vi hjälpa dem att uppfylla kraven och göra det enklare att förstå vad en ansökan behöver innehålla, säger Lizah Lund och fortsätter:

> ***Vi vill hjälpa dem att uppfylla kraven och göra det enklare.***

– Det har varit ett framgångsrikt arbete och vi nosar nu på potentialen i det. Det är en pågående process där vi hela tiden revider vårt arbete efter vad som fungerar bra. Det finns ett stort engagemang på regionen i att vi ska bli riktigt bra på det här.

Region Norrbottens arbetsområden:

- Hållbar strukturbild för Norrbotten
- Hållbar kompetensförsörjning
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Norrbottens arbete med hållbar regional utveckling:
https://utvecklanorrbotten.se/

I projektet har Region Norrbotten bland annat arbetat med hållbar strukturbild och hållbar kompetensförsörjning. Den nya externa webbplatsen fick snabbt en central roll och har gjort det möjligt att nå ut till fler. Det har varit en betydelsefull kanal för att kunna kommunicera vad hållbar regional utveckling är. Projektet har varit framgångsrikt och väckt stort engagemang på regionen – uppfattningen om hållbarhet har fördjupats och processerna har förbättrats.

Västerbotten

INTERVJU MED Sara Pejok, projektledare.

EN FÖRÄNDRAD STYRNING av hur projekt- och företagsstöd delas ut har lett till ökat hållbarhetsarbete i Västerbotten. Uppdragsutbildning på universitetet har också gett många i regionen en trygg kunskapsbas i hållbarhetsfrågorna, vilket skapar förändring på sikt.

– Satsningen "Vägar" har framför allt lett till att vi har börjat samverka mer kring hållbarhet som helhet i organisationen. Tidigare arbetade vi mer separat utifrån de olika hållbarhetsdimensionerna. Det har varit väldigt värdefullt för oss att få uppdraget och resurserna från den nationella nivån, det gör det enklare som enskild region att komma längre i hållbarhetsfrågorna, berättar Sara Pejok som är projektledare på Region Västerbotten.

Styrdokument för regional finansiering

Tidigt i arbetet tog Region Västerbotten fram ett styrdokument för att styra finansieringen av projekt- och företagsstöd tydligare mot hållbarhet. De har länge haft krav på jämställdhet i ansökan av stöd, men i det nya styrdokumentet är samtliga hållbarhetsdimensioner med.

– Vi är ett stort län som sitter på omfattande anslag, och därför är det är viktigt att vi också styr dem mot hållbara insatser. Det får stora effekter när vi tillämpar detta fullt ut. Vi ser redan nu en förändring, där alla projekt och företag nu arbetar med hållbarhet på något sätt. Många som söker stöd uppskattar också att det blir tydligare vad som förväntas av den här typen av finansiering, säger Sara Pejok.

> ***Många som söker stöd uppskattar också att det blir tydligare vad som förväntas av den här typen av finansiering.***

För att hjälpa aktörerna med den nya inriktningen har regionen även genomfört olika stödinsatser. Diskussionsgrupper med samtliga kommuner, utbildning för handläggare samt stödmaterial för aktörer har alla haft som mål att göra det lättare att söka stöd. Som grund har regionen utgått från det som tidigare fungerade väl, i deras systematiska arbete med jämställdhet.

Fördjupade hållbarhetskunskaper leder till ambassadörskap

För att öka kunskapen runt om i länet har Region Västerbotten även satsat på uppdragsutbildning för representanter från kommuner, länsstyrelse och föreningar. Det har inneburit en 7,5-poängskurs i hållbarhet på universitetet, där deltagarna har kunnat anpassa en del av kursen utifrån sin egen yrkesroll. Målet har varit att uppnå användbar och relevant kunskap, som är enkel att ta vidare i sitt vanliga arbete.

> ***Flera som gick kursen har senare blivit ambassadörer för jämställdhetsfrågan på olika sätt och drivit förändringsarbetet framåt.***

– Att gå en universitetskurs som pågår under en längre tid ger en trygg kunskapsbas, som kan bli en plattform för fortsatt arbete. Vi har tidigare haft samma upplägg med jämställdhetskursen, vilket blev väldigt lyckat. Flera som gick kursen har senare blivit ambassadörer för jämställdhetsfrågan på olika sätt och drivit förändringsarbetet framåt, så det hoppas vi såklart även på denna gång, säger Sara Pejok.

Region Västerbottens arbetsområden:

- Hållbart ledarskap
- Hållbara platser
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Västerbottens arbete med hållbar regional utveckling:
https://regionvasterbotten.se/finansiering/projekt-hallbar-regional-utveckling

Hållbar regional utveckling Västerbotten tar avstamp i Agenda 2030 och arbetar för bättre samarbete och starkare fokus på hållbarhetsarbete. Projektet har identifierat de utmaningar och behov som finns i länet inom ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. De olika hållbarhetsperspektiven ska föras samman för att visa värdet av att arbeta med flera dimensioner samtidigt. I arbetet ingår jämställdhet, integration, mångfald, miljö och klimat.

Jämtland Härjedalen

INTERVJU MED Theresia Grön, projektledare och Juliana Gardahl Wettersten, enhetschef för finansiering och stöd.

GENOM ETT FRAMTAGET SAMISKT VISIONSDOKUMENT inkluderar den regionala utvecklingen i Jämtland Härjedalen nya perspektiv, på ett annat sätt än tidigare. Ökad kunskap om hållbarhet hos både handläggare och stödsökande ger också mer hållbara projekt och företag på sikt.

– Med hjälp av ”Vägar” har vi kunnat boosta det vi redan gör inom regional utveckling, djupdyka ner i frågorna och få ett adderat värde till våra processer. Det har varit värdefullt att både få en kunskapshöjning och konkreta resultat i form av handböcker, visioner och modeller, säger Theresia Grön som är projektledare på Region Jämtland Härjedalen.

Den första samiska visionen för regional utveckling

Som första region i landet har Jämtland Härjedalen tagit fram ett strategiskt dokument som lägger ett samiskt perspektiv på regional utveckling. Stiftelsen och det samiska kulturcentret Gaaltjie har drivit processen som en tankesmedja, där sex deltagare har diskuterat sin syn på det samiska samhällets behov och på regional utveckling.

– Dokumentet ska ge en fördjupad förståelse för det samiska perspektivet och ge läsaren ”samiska glasögon”. Tanken är att dessa samiska perspektiv ska beaktas naturligt av alla som jobbar med regional utveckling och finnas med i strategiska vägval, säger Juliana Gardahl Wettersten, enhetschef för finansiering och stöd.

Dokumentet synliggör de samiska förutsättningarna och presenterar åtta visioner utifrån det samiska perspektivet, där till exempel balans blir viktigare än tillväxt.

– Det är ett banbrytande dokument för hela Sápmi. För första gången sätter vi på pränt vad samerna vill – att kunna vara same i den här regionen på sina egna villkor. Hela processen i sig har varit viktig. Dels har vi samer börjat diskutera dessa frågor mer strategiskt, dels börjar nu regionen ta hänsyn till fler perspektiv – för det finns många gamla sanningar som sällan ifrågasätts, berättar Jerker Bexelius, verksamhetsledare på Gaaltjie.

> *För första gången sätter vi på pränt vad samerna vill – att kunna vara same i den här regionen på sina egna villkor.*

Hållbarhetssäkring av stöd

För att kunna hållbarhetssäkra de projekt- och företagsstöd som regionen beviljar, har de satsat på att kompetensutveckla sina egna handläggare och projektägare i hållbarhet. Processen mynnade ut i en hållbarhetshandbok för handläggare av stöden.

– Det mest värdefulla har varit diskussionerna i de hållbarhetsverkstäder vi har haft. Där har vi stött och blött frågorna och verkligen ökat vår kompetens och förståelse. Nu har vi handboken som kompletterar det stöd som finns för handläggningen i övrigt och i vårt ärendehanteringssystem, säger Juliana Gardahl Wettersten

Men handläggarna behöver också ett bra underlag från den som söker stöd. Därför har Region Jämtland Härjedalen satsat på att även utbilda stödsökande, genom workshops samt med filmmaterial och vägledning på webben. Målet har varit att de bättre ska förstå vilka krav som ställs och hur de kan beskriva sitt hållbarhetsarbete i ansökan.

Region Jämtland Härjedalens arbetsområden:

- Kunskapsbaserad politikutveckling och resultatinriktat genomförande
- Systematiskt arbete med målkonflikter
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om dokumentet ”Med samiska perspektiv – regional utveckling i Jämtland Härjedalen”:
https://gaaltije.se/med-samiska-perspektiv-regional-utveckling-i-jamtland-harjedalen/

Läs mer om Region Jämtland Härjedalens arbete med hållbar regional utveckling:
https://regionjh.se/regionalutveckling/regionaltutvecklingsansvar/jamtlandslan2050/regionalutvecklingsstrategi.4.4bc760c0167a988472c2f4.html

Det här projektet utgick från den regionala utvecklingsstrategi som antogs under projektperioden och från de övergripande målen i Agenda 2030. Genom *Vägar till hållbar utveckling* vill Region Jämtland Härjedalen bidra till kompetenshöjning bland medarbetarna, men också för de målgrupper som är intresserade av att söka finansiering. För att lyckas med det har regionen tagit fram en hållbarhetshandbok för handläggarna, samt en vägledning för externa aktörer.

Västernorrland

INTERVJU MED Katarina Lundqvist, projektledare.

FÖRETAGSFRÄMJANDE AKTÖRER OCH NÄRINGSLIVSUTVECKLARE i Västernorrland har börjat arbeta mer inkluderande och tryggare i sin kunskap om alla tre hållbarhetsdimensioner. Nu har också regionen snart en gemensam hållbarhetscertifiering för de båda destinationerna i Västernorrland.

– Ett stort värde med satsningen "Vägar" är att processerna verkligen har drivits ute i de olika enheterna. Handläggare av företagsstöd, strateger och projektledare har ägt frågorna från start, vilket har gjort att arbetet har integrerats i det ordinarie på ett naturligt sätt. Vi har tagit ett stort hopp framåt i hållbarhetsfrågorna och blivit mer strategiska. Nästan dagligen förs samtal om målkonflikter som kommer på bordet, säger Katarina Lundqvist som är projektledare på Region Västernorrland.

> ***Det roliga är att nu efterfrågar handläggarna av företagsstöd ännu mer utbildning i inkludering.***

Ett inkluderande företagsstöd

Regionen ville nå ut till företagen i Västernorrland och informera om att alla slags företag kan söka företagsstöd hos dem – inte bara de stora som många företagare trodde. För att få bukt med den uppfattningen valde regionen att lägga krut på kommunikationen. Katarina Lundqvist berättar att de har lyft fram berättelser om olika företag som fått stöd, valt ut inkluderande bilder och översatt texter till engelska och lättläst svenska för att nå fler.

– Det roliga är att nu efterfrågar handläggarna av företagsstöd ännu mer utbildning i inkludering. Så det kommer vi att fortsätta med även efter projektet. Vi har också utbildning i hållbar kommunikation med samtliga näringslivskommunikatörer, både hos kommuner och företagsfrämjare. De har en otroligt viktig roll i arbetet med att nå ut till våra företag på rätt sätt!

Näringslivsutvecklare och företagsfrämjare har även fått gå hållbarhetsworkshops. Syftet har varit att öka kunskapen om alla tre hållbarhetsdimensioner, för att ha argumenten med sig när de möter företag. Det har gjort att de blivit mer "påklädda" med kunskap och tryggare i sin roll, som Katarina Lundqvist uttrycker det.

Gemensam certifiering inom besöksnäringen

I Västernorrland finns två destinationer, Höga Kusten och Sundsvall. De har länge saknat ett sammanhållande arbetssätt och då särskilt certifiering för hållbar turism. I projektet har de genomfört processen att välja ut certifieringsmetod samt planera hur arbetet ska läggas upp när de väl valt metod. Nu kvarstår en hel del förankringsarbete.

> ***Arbetet med hållbarhetscertifieringen har gjort att vi tagit ett stort skutt framåt.***

– Arbetet med hållbarhetscertifieringen har gjort att vi tagit ett stort skutt framåt. En gemensam metod kommer att medföra att vi arbetar på ett sammanhållet sätt i länet, med båda destinationerna. Det sparar mycket resurser och energi, istället för att varje destination skulle ha tagit fram varsin certifieringsmetod, säger Katarina Lundqvist.

Region Västernorrlands arbetsområden:

- Ledarskap för hållbar utveckling
- Hållbar besöksnäring
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Västernorrlands arbete med hållbar regional utveckling:
https://www.rvn.se/sv/Utveckling/regionala-berattelser
https://www.rvn.se/sv/Utveckling/regionalt-utvecklingsuppdrag/hallbar-utveckling-i-vasternorrland/

Under projektets gång har Region Västernorrland arbetat med att flytta fram positionen i hur väl deras företagsstöd styr mot hållbarhet. Det hade visat sig att många företagare hade uppfattningen om att bara stora bolag kunde få stöd. Därför satte regionen som mål att bredda bilden av företagaren, och vilka företag som kan få stöd. Regionen valde att lyfta fram goda exempel och berättelser som de översatte till engelska och lättläst svenska. Tack vare det har fler nåtts av informationen om företagsstöd.

Gävleborg

INTERVJU MED Magdalena Berglin, strateg och projektledare samt Hanna Höghielm, avdelningschef för hållbarhet och folkhälsa.

I arbetet med hållbarhetsintegrering har Region Gävleborg tagit fram nya metoder och arbetssätt. Det har lett till ökad förmåga, insikt om var ansvaret ligger och en kraftfullare samordning av andra aktörers arbete.

– Det är en jättestor skillnad mot för tre år sedan, i hur vi pratar och ser på hållbarhet. Då kopplades hållbarhetskompetensen in på slutet – idag jobbar vi tillsammans i tvärgrupper och delar inte upp frågorna längre. Det har skett en stor förflyttning i hur vi arbetar tack vare satsningen "Vägar", säger Magdalena Berglin som är strateg och projektledare på Region Gävleborg.

> ***Chefer och medarbetare har sett sitt ansvar och känt direkt nytta av det jobb vi har gjort. Det är den bästa reklamen vi hade kunnat få för det fortsatta arbetet.***

Metod för hållbarhetssäkring ger stöd för verksamheterna

Regionens långvariga arbete med hållbarhetssäkring har resulterat i en handbok. Den fungerar som ett stöd ute i verksamheterna, för att lättare integrera hållbarhetsdimensionerna i utvecklingsarbetet. En framgångsfaktor har varit att arbeta utforskande och användarnära, och involvera de som arbetar med regional utveckling.

– Eftersom vi både har involverat ledning och medarbetare har vi lyckats få in hållbarhetsfrågorna som en naturlig del i det ordinarie uppdraget. Chefer och medarbetare har sett sitt ansvar och känt direkt nytta av det jobb vi har gjort. Det är den bästa reklamen vi hade kunnat få för det fortsatta arbetet, säger Hanna Höghielm, avdelningschef för hållbarhet och folkhälsa.

Ny bedömningsmall för projektmedel

För att kunna bedöma ansökningar för regionala utvecklingsmedel på ett likvärdigt sätt, har regionen tagit fram en bedömningsmall. Som grund för bedömningen ligger hållbarhetskriterier och kriterier från den regionala utvecklingsstrategin.

– Vi har arbetat med att hållbarhetsintegrera både enskilda projekt och den totala projektportföljen. Och vi noterade ganska snabbt att när vi systematiskt integrerar hållbarhetsdimensionerna, så kommer en massa andra saker på köpet. Det ger oss lite schvung i andra förändringsprocesser, säger Magdalena Berglin.

> ***Det ger oss lite schvung i andra förändringsprocesser.***

– Nu har vi verkligen säkrat vår förmåga att arbeta hållbarhetsintegrerat i vårt ordinarie uppdrag. I det fortsatta arbetet fokuserar vi på att stärka och stödja de nya arbetssätten och följa upp, så vi inte genar och tar gamla invanda spår, säger Hanna Höghielm.

Region Gävleborgs arbetsområden:

- Stöd och kommunikation
- Styrning och ledning
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Gävleborgs arbete med hållbar regional utveckling:
https://www.regiongavleborg.se/regional-utveckling/hallbar-utveckling/

Genom hela resan har Region Gävleborg arbetat systematiskt och nära den ordinarie verksamheten. Målet var att långsiktigt förbättra de regionala utvecklingsaktörernas förmåga att hållbarhetsintegrera. Tillsammans med användarna har de arbetat fram nya metoder, verktyg och arbetssätt, något som stärkt medarbetarnas i deras arbete. Det kommer bidra till att utvecklingsansvariga i regionen nu blir ännu kraftfullare i samordningen för ett öppet, nytänkande och hållbart Gävleborg

Dalarna

INTERVJU MED Henrik Nilsson, hållbarhetsstrateg och Linnea Hassis, strateg.

GENOM ATT TÄNKA UTMANINGSDRIVET och utforskande på riktigt har Region Dalarna börjat arbeta på nya sätt med hållbarhetsfrågorna. Bland annat har de fått ett nytt angreppssätt som motverkar stuprör.

– Vi upptäckte tidigt att aktiviteterna inom de olika delområdena skapade separata stuprör. Det skavde, så vi gick ifrån den traditionella projektlogiken. Istället för att skära upp tårtbitar valde vi att skära tårtlager – på den andra ledden, säger Henrik Nilsson som är hållbarhetsstrateg och projektledare i Region Dalarna.

> ***Istället för att skära upp tårtbitar valde vi att skära tårtlager – på den andra ledden.***

– Vi skapade en mental karta, där vi grupperade aktiviteter utifrån hur delmålen kopplade till varandra och till befintliga processer i organisationen. Det nya synsättet har lett till färre stuprör i hela organisationen.

Den regionala utvecklingsstrategin i centrum

En stor del av de obligatoriska insatserna har handlat om att hållbarhetssäkra den regionala utvecklingsstrategin. Men eftersom Region Dalarna hann arbeta fram en ny regional utvecklingsstrategi med hållbarhet i fokus innan projektet satte igång, blev det ännu en orsak att vända på ordningen.

– Vi valde därför att istället fokusera på att metoder skulle vara "RUS-säkra". Då fick vi ändå med hållbarheten. Vi har även ändrat riktlinjerna för företagsstöd och kommersiell service, för att de ska ha tydligare hållbarhetskrav. Sedan återstår fortfarande ett arbete med att få de regionala och nationella systemen att hänga ihop på ett bättre och enklare sätt, men vi är en bit på väg, berättar Linnéa Hassis som är strateg och delprojektledare.

Ett nytt regionalt DalaLab

I sluttampen av projektet har ett DalaLab lanserats. Det är som ett RegLab i miniatyr – ett forum för lärande om hållbar utveckling. Labbet är till för länets samtliga kommuner och först ut var en workshop om komplexitet och två lärprojekt om social hållbarhet. Allt arbete kopplas även här till den regionala utvecklingsstrategin.

– Vi vill se mer gemensam verkstad för ett mer hållbart Dalarna och det känns spännande att bjuda in till ett nytt forum i länet. Nu har vi i projektet krattat manegen för det framtida arbetet och vi ser ett stort behov av kompletterande arbetssätt, vid sidan av den vanliga byråkratin, säger Linnea Hassis och fortsätter:

> ***Vi vill se mer gemensam verkstad för ett hållbarare Dalarna och det känns spännande att bjuda in till ett nytt forum i länet.***

– "Vägar" har lett till att vi har börjat jobba mer utmaningsdrivet på riktigt, med komplexa frågor. Där har vi också fått mycket inspiration från andra regioner. Med det nya angreppssättet har vi ökat förutsättningarna för att arbetet lever vidare i befintliga processer.

Region Dalarnas arbetsområden:

- Resurseffektivitet och cirkulär ekonomi
- Jämlik regional utveckling
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Dalarnas arbete med hållbar regional utveckling:
https://www.regiondalarna.se/regionalutveckling/

Genom hela projektet har Region Dalarnas mål varit att öka lärandet, stärka samhandling och underlätta gemensamma initiativ – allt för en hållbar regional utveckling enligt Dalastrategin och Agenda 2030. DalaLab vänder sig först och främst till kommunala och regionala tjänstepersoner och näst på agendan står två lärprojekt; ett med fokus på jämlika livsvillkor och ett om översiktsplanering för ökad hållbarhet.

Värmland

INTERVJU MED Eva Lingwall, projektledare.

EN MODELL FÖR HÅLLBAR STYRNING har gjort hållbarhetsarbetet tydligare och konkretare, både för Region Värmland och andra aktörer. Testnoder ute i länet har också nätverkat för att lära sig mer om hur de olika hållbarhetsdimensionerna samspelar – något som har gett värdefull input i utvecklingsarbetet.

– Det har varit ett komplext uppdrag, men vi har lyckats skapa en tydlighet i de abstrakta frågorna och tagit ner dem så de blivit mer förståeliga. ”Vägar” har också gett oss möjlighet att testa olika verktyg och tänka innovativt, säger Eva Lingwall som är projektledare på Region Värmland.

Ny styrmodell har gett tydligare mål

Tidigt i arbetet ställde sig regionen frågorna: Hur hållbart är Värmland idag? Och vad innebär en hållbar regional utveckling? För att skapa samsyn i styrdokumenten Agenda 2030 och Värmlandsstrategin valde de att testa metoder för att sätta hållbara mål.

Den nya modellen innehåller både mål på global, regional och lokal nivå samt aktiviteter. En förändringsskala från 0–10 hör också till, som är kopplad till Tillväxtverkets förändringsteori. Den ger en siffra på hur långt man har kommit inom ett visst område och vad som krävs för att nå ett önskat läge. Ännu är inte styrmodellen helt färdigutvecklad, men flera regioner och kommuner har redan visat intresse för det.

> ***Förändringsskalan skapar ordning och reda.***

– Förändringsskalan skapar ordning och reda. Det är också lättare att se hur verksamheter och olika insatser bidrar till en viss målbild. Vi har haft dialog med myndigheter på nationell nivå för att utveckla förändringsskalan, vilket gett oss viktig input, berättar Eva Lingwall.

Det konkreta bidrar till engagemang

Kopplat till arbetsområdet smart region gjorde regionen tidigt en extra utlysning för att skapa testnoder ute i länet, för att lära sig mer om hur hållbarhetsdimensionerna samspelar. I orten Värmskog i Grums kommun har man till exempel utvecklat en vision om ett livskraftigt och hållbart samhälle, där en form av styrmodell har växt fram och utvecklats.

– Grums kommuns sökte förstudiemedel och fortsatte arbetet med styrmodellen, vilket har skapat engagemang. Helt plötsligt kan kommunens olika verksamheter se hur de bidrar till målbilderna – det blir en process som man blir delaktig i. Deras återkoppling har också varit värdefull för oss och gett oss mer substans till metodutvecklingen. Vårt nästa steg är att testa det i en mindre grupp på avdelningen för regional utveckling kopplat till våra uppdrag inom grön omställning, säger Eva Lingwall.

> ***Vi har lyckats skapa en tydlighet i de abstrakta frågorna och tagit ner dem så de blivit mer förståeliga.***

Region Värmlands arbetsområden:

- Smart region
- Modellregion Värmland
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Värmlands arbete med hållbar regional utveckling:
https://www.regionvarmland.se/regionvarmland/utveckling-tillvaxt/hallbara-varmland

Region Värmland gav sig ut på en expedition för att utforska hållbarhetsdimensionerna, och hur de samspelar. Resan ledde dem till visionen ***Ett hållbart Värmland som förändrar världen***. Och tillsammans med en av projektets testnoder utvecklade de en modell för hållbar styrning som har gjort hållbarhetsarbetet både tydligare och mer konkret.

Uppsala

INTERVJU MED Caroline Strömbäck, strategi- och planeringschef samt Cecilia Brenner, projektledare.

NYA KUNSKAPER OM ATT LEDA SAMVERKAN och ett nytt verktyg för hållbarhetssäkring av beslut har lett till mer hållbarhetsverkstad i Region Uppsala.

– Satsningen "Vägar" har hjälpt oss att sätta press på oss själva i vårt hållbarhetsarbete. Vi hade inte kunnat genomföra det vi har gjort utan de extra medel och resurser vi fått. Jag upplever att vi under dessa år har gjort stora förflyttningar inom många områden och höjt nivån av hållbarhetstänk, säger Caroline Strömbäck som är strategi- och planeringschef på Region Uppsala.

Nya kunskaper om att leda samverkan

I genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin lägger Region Uppsala stor vikt vid att bjuda in samarbetspartners och inkludera deras perspektiv i utvecklingsprocessen. I detta krävs en förmåga att arbeta med samverkansledning. Därför valde regionen att göra en stor kompetenshöjande satsning på just detta, i form av en utbildning i tre delar.

I utbildningen har deltagare från region och länsstyrelse bland annat lärt sig att planera och facilitera möten, skapa delaktighet samt tekniker för att komma framåt när man kört fast in sin samverkan. I och med att varje utbildning är sex dagar med övningsuppgifter mellan tillfällena, har också relationerna stärkts.

– Satsningen har skapat gemensam förståelse och lett till att vi nu stöttar varandra i arbetet på ett nytt sätt. Förhoppningen är att vi ska kunna sätta upp tydligare förväntningar på samverkan och att det ska leda till mer verkstad för att genomföra den regionala utvecklingsstrategin, berättar Caroline Strömbäck.

Hållbarhetssäkring av beslut ger kvalitet

Grunden för hållbarhetssäkring är att veta vilka konsekvenser olika beslut får, och synliggöra olika målkonflikter tidigt i processen. Därför valde Region Uppsala att utveckla ett verktyg för konsekvensanalys där samtliga hållbarhetsdimensioner ingår. Det skulle också vara enkelt att använda och rimligt att integrera i it-systemet.

– Vi har landat i ett verktyg som är integrerat i vårt ärendehanteringssystem. Det fungerar som ett frågebatteri och tar upp allt från barnrätt till utsläpp, där handläggaren kan skriva ett fritextsvar. Vi ser det som en lärandeprocess där vi nu testar verktyget för att utveckla det efterhand, berättar Cecilia Brenner som är projektledare.

> ***Grunden för hållbarhetssäkring är att veta vilka konsekvenser olika beslut får.***

Till hjälp har regionen även tagit fram en metodhandbok samt instruktionsfilmer som förklarar hur verktyget ska användas, vad som menas med olika begrepp och var man kan lära sig mer. Eftersom många ska arbeta med verktyget framöver, har det varit viktigt att arbeta med förståelsen för varför verktyget behövs.

– Den här typen av verktyg kan upplevas som ett merarbete om man inte förstår funktionen på en gång. Men det absolut viktigaste argumentet är att det handlar om ett kvalitetsarbete – det ökar kvaliteten på de beslut vi fattar. Och i längden leder det till mer hållbara beslut, säger Cecilia Brenner.

> ***Vi har landat i ett verktyg som är integrerat i vårt ärendehanteringssystem.***

Region Uppsalas arbetsområden:

- Partnerskap för genomförande
- Inkludering och delaktighet
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Uppsalas hållbarhetsarbete:

Regionplan och budget: https://publikdocplus.regionuppsala.se/Home/GetDocument?containerName=e0c73411-be4b-4fee-ac09-640f9e2c5d83&reference=DocPlusSTYR-31043&docId=DocPlusSTYR-31043&filename=Regionplan%20och%20budget%202023-2025%20Kompletterad%20regionfullm%C3%A4ktiges%20beslut%20november%202022.pdf

Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län:
https://regionuppsala.se/det-har-gor-vi/regional-utveckling/regional-utvecklingsstrategi/

Vägar till hållbar utveckling **har resulterat i att Region Uppsala höjt sin kompetens inom samverkansledning, och att de testat metoder för att inkludera ungas perspektiv på deras arbete. Båda insatserna kommer stärka dem i det fortsatta hållbarhetsarbetet. Regionen har även tagit fram ett konsekvensanalysverktyg som omfattar både ekonomiska, sociala och miljömässiga perspektiv på hållbarhet.**

Västmanland

INTERVJU MED Pernilla Conley, näringslivsutvecklare och Maarit Nurkkala, hållbarhetsstrateg.

I REGION VÄSTMANLAND har satsningen ”Vägar” lett till ökad samverkan, både inom olika enheter och med externa aktörer. Kunskapen har också höjts rejält inom regionen och ute hos aktörerna.

– Ett av syftena med ”Vägar” var att förstärka den regionala kapaciteten för att arbeta med hållbarhet. Och det tycker jag verkligen att vi har gjort. Genom att höja kunskapen har vi ett helt annat startläge idag. Hållbarhet är liksom ingen valbar fråga längre, det ska bara vara med. Frågan är snarare hur vi gör det på bästa sätt, säger Pernilla Conley, som är näringslivsutvecklare på Region Västmanland.

> ***Hållbarhet är liksom ingen valbar fråga längre, det ska bara vara med.***

Eftersom ”Vägar” har ett starkt näringslivsfokus, visste Region Västmanland att enheterna för hållbarhet och näringsliv skulle få möjlighet att samarbeta mer än tidigare. Men de hade inte anat att samarbetet skulle bli så pass viktigt och givande som det blev, med flera synergieffekter mellan arbetsområdena. Framgångsfaktorer de själva ser i arbetet är en bra projektledare, en tajt projektgrupp, som har bidragit med olika kunskaper och personligt engagemang samt att insatserna formats efter faktiska behov.

Ny träffpunkt för näringslivsfrågor

Region Västmanland har skapat ett nytt forum där företagsfrämjande aktörer i länet har kunnat träffas och ventilera näringslivsfrågor, utifrån ett hållbarhetsfokus. På Träffpunkt hållbarhet har de diskuterat allt från sociala företag och elektrifiering till klimatfrågor och beteendeförändring. Utgångspunkten har varit konkreta exempel på hur företag och aktörer i regionen arbetar med hållbarhet. Det har även lett till en podd som har fördjupat de olika temana.

– Tidigare fanns inget liknande forum, varken med alla aktörer eller med fokus hållbarhet. Vi har hela tiden haft blicken riktad mot näringslivet och gjort praktiska övningar utifrån verkliga case. Det har varit väldigt uppskattat bland aktörerna, så vi kommer att fortsätta med träffpunkten även efter projektets slut, säger Pernilla Conley.

Höjd kunskap lett till nytt utgångsläge

För att höja kompetensen om hållbarhet internt utbildades personalen inom den regionala utvecklingsförvaltningen. Utbildningarna anpassades sedan för att även fungera ute i kommunerna, för medarbetare som arbetar med näringslivsfrågor.

– Många ute i kommunerna har efterfrågat utbildningar som är kopplade till Agenda 2030. De ville arbeta mer med hållbarhet, men uttryckte att de saknade den kunskap och struktur som krävdes. Nu har de fått en bra basutbildning som de kan bygga vidare på, berättar Maarit Nurkkala som är hållbarhetsstrateg på Region Västmanland.

> ***Många ute i kommunerna har efterfrågat utbildningar som är kopplade till Agenda 2030.***

Den ökade kunskapen har lett till ett nytt utgångsläge för att arbeta med hållbarhetsfrågor. För att hålla i arbetet framåt kommer Region Västmanland fortsätta arbeta med att rikta projekt- och företagsstöd mer mot hållbarhet och fortsätta hållbarhetssäkra både den regionala utvecklingsstrategin och andra strategier och planer som är kopplade till den.

Region Västmanlands arbetsområden:

- En regional plattform för omställning
- Hållbarhetssäkring av näringslivsplanen Affärsplan Västmanland
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Västmanlands arbete med hållbar regional utveckling:
https://regionvastmanland.se/utveckling/utvecklingsomraden/naringslivsutveckling/affarsplanvastmanland/

Under projektets gång har Region Västmanland arbetat med att stärka medvetenhet och kunskap om hållbarhet i näringslivsutvecklingen – med hållbarhetssäkrad näringslivsstrategi, samverkan, utbildning och hållbarhetssäkrad finansiering. Resultatet? En stärkt förmåga och kapacitet att använda hållbarhet som drivkraft för näringslivets utveckling, vilket kommer att bidra till en mer hållbar tillväxt i Västmanland.

Örebro

INTERVJU MED Susanne Rosendahl, utvecklingsledare och projektledare.

MED FRAMTAGNA VÄGLEDANDE PRINCIPER arbetar nu Region Örebro län på ett nytt sätt med hållbar regional utveckling. En stärkt tillitsbaserad kultur i organisationen gör det också enklare att arbeta innovativt och utmaningsdrivet med komplexa frågor.

– I dagens samhälle blir utmaningarna allt mer komplexa och det blir svårare för oss regioner att klara vårt utvidgade uppdrag med våra ordinarie strukturer och metoder. Satsningen "Vägar" har därför gett oss en bra möjlighet att testa nya utforskande arbetssätt utifrån ett systemperspektiv, säger Susanne Rosendahl som är utvecklingsledare och projektledare.

Vägledande principer styrt arbetet i rätt riktning

I sin uppdatering av den regionala utvecklingsstrategin tog regionen fram vägledande principer för hållbart regionalt utvecklingsarbete. I dessa principer trycker de på vikten av helhetssyn, behovet i centrum, samskapande samt utforskande och lärande arbetssätt.

– Det kan låta enkelt, men det har förändrat mycket. Många av de handlingsplaner vi hade kopplade till den regionala utvecklingsstrategin hade inte funnits om de hade tagits fram enligt de vägledande principerna, för de var alldeles för områdesinriktade. Samverkansstrukturen med alla våra nätverk hade sannolikt också sett annorlunda ut. Nu blir utmaningen att hålla principerna levande, så att allt nytt utvecklingsarbete utgår från dem, berättar Susanne Rosendahl.

> ***Det kan låta enkelt, men det har förändrat mycket.***

En viktig del i arbetet är att partnerskapet för regional utveckling har varit involverade och ställt sig bakom principerna. Där ingår länets kommuner, länsstyrelsen, Örebro universitet och representanter för näringsliv och civilsamhälle. Nu kommer regionen att testa en plattform för kraftsamlingar för barn och unga, utifrån de vägledande principerna.

Tillitsbaserad organisationskultur

Regionen har också arbetat med att stärka en tillitsbaserad organisationskultur – för att kunna arbeta mer innovativt och utmaningsdrivet. Arbetet har involverat hela förvaltningen för regional utveckling, både medarbetare och chefer. Med hjälp av ny kunskap har de fört gemensamma samtal om vad tillit är och hur organisationen kan gå från ord till handling för att öka tilliten.

Detta resulterade i insikten att arbeta mot få gemensamma målbilder, minska detaljstyrning och fokusera på målen. Ökad samverkan leder också till färre stuprör och en större förståelse för det gemensamma arbetet.

> ***Den medarbetardrivna processen har varit mycket positiv.***

– Ett tillitsbaserat ledar- och medarbetarskap är grundläggande – för att vi ska kunna arbeta mer utforskande med komplexa utmaningar utifrån de framtagna principerna. Den medarbetardrivna processen har varit mycket positiv och lett till ett brett engagemang. Nu kommer vi att behöva fortsätta träna på samverkan och målbilder, för att verkligen ta tilliten från ord till handling, säger Susanne Rosendahl.

Region Örebros arbetsområden:

- Unga vuxna som varken arbetar eller studerar (UVAS)
- Rusta barn och unga för framtiden
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Örebro läns arbete med hållbar regional utveckling:
https://utveckling.regionorebrolan.se/sv/regionala-utvecklingsstrategin/

För att uppnå Agenda 2030 och den regionala utvecklingsstrategins mål om en hållbar utveckling har Region Örebro län med *Vägar till hållbar utveckling* testat nya arbets- och förhållningssätt. Allt för att kunna möta dagens och morgondagens komplexa samhällsutmaningar. Något de är extra stolta över är att de tagit fram vägledande principer för hållbart regionalt utvecklingsarbete i Örebro län och att Partnerskapet för regional utveckling ställt sig bakom dem.

Sörmland

INTERVJU MED Anna Svedlund och Charlotte Bergstedt, strateger.

MED METODEN TJÄNSTEDESIGN har Region Sörmland bland annat försökt komma åt problemet att många elever som läser svenska för invandrare (sfi) inte klarar av sin utbildning. Metoden utgår från individens behov och har lett till ett stort intresse bland lärare runt om i länet.

– Satsningen "Vägar" har handlat om att stärka vårt ordinarie arbete och göra hållbarhet till norm. För att nå dit behöver vi hitta nya sätt att arbeta – transformation genom innovation. Därför har vi valt att testa nya metoder, som bland annat tjänstedesign, säger Anna Svedlund som är strateg och övergripande projektledare på Region Sörmland.

> ***När vi sammanställde resultaten visade det sig att de flesta elever ville ha ett större fokus på att tala, inte skriva.***

Ökad innovationskraft genom tjänstedesign

En av Sörmlands största utmaningar är kompetensförsörjning. Ett stort problem är de många individer som inte klarar av sin sfi-utbildning. Bland de som går studieväg 1 är de flesta varken läs- och skrivkunniga och har liten erfarenhet av utbildning.

Därför valde de att arbeta med sfi-skolan Viadidakt i kommunerna Vingåker och Katrineholm och intervjua eleverna som gick studieväg 1 – för att skapa en bättre bild av problematiken. De hade inga styrda frågor utan lyssnade in elevernas behov. Som stöd för den nya metodiken hade de en inhyrd konsult som processledare.

– När vi sammanställde resultaten visade det sig att de flesta elever ville ha ett större fokus på att tala, inte skriva. Det är viktigare att kunna prata, för att klara sig i vardagen. Denna insikt har lärarna nu med sig när de planerar sina lektioner, berättar Charlotte Bergstedt som är strateg inom kompetensförsörjningsfrågor och projektledare.

Stor förändring med små medel

Att utgå från individen och dess verkliga behov ger självklara vinster för eleverna i klassrummet, men även på samhällsnivå på sikt.

> ***Det handlar om att byta perspektiv.***

– Det handlar om att byta perspektiv. Gruppen som är en del av utmaningen kan också vara en del av lösningen. När man lyssnar på dem kan det komma fram att de har andra behov eller förslag som inte hade kommit fram annars, säger Anna Svedlund.

Eftersom tjänstedesign också är ett förhållningssätt behöver det heller inte kräva så stora resurser i anspråk. Det handlar framför allt om att ändra sitt sätt att tänka och faktiskt prata med målgruppen eller användaren.

– Vi har fått många aha-upplevelser under arbetets gång och både elever, lärare och hela skolledningar har varit engagerade i arbetet. Det är väldigt många som har visat intresse för metoden och på vår spridningskonferens hoppas jag att vi kan nå ut till deltagare i hela länet. Där ska vi också diskutera vad som är nästa steg för att ta arbetet vidare, säger Charlotte Bergstedt.

Region Sörmlands arbetsområden:

- Test med tjänstedesign inom en växande arbetsmarknad
- Hållbarhetssäkring av den regionala utvecklingsstrategin
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Sörmlands arbete med hållbar regional utveckling:
https://utvecklasormland.se/om-regional-utveckling/vagar-till-hallbar-regional-utveckling/

Region Sörmland har arbetat med att stärka hållbarhetsperspektiven. Men för att lösa samhällsutmaningarna krävs förmågan att våga utforska nya stigar. Den förmågan finns i Sörmland. Tillsammans har de arbetat med allt från design och innovation till kunskapsdelning och lärande vilket gjort att de lyckats öka sin hållbarhetskunskap. Genom *Vägar till hållbar utveckling* har regionen kommit närmare målet – att göra hållbarhet till norm.

Västra Götaland

INTERVJU MED Maria Jakobsson och Erika Moberg, processledare.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN HAR VALT att jobba på tvären i strategiteam och med ett brett lärande över avdelningsgränser. Det har lett till ökad samsyn, samverkan och kunskap. Nu har regionen en tydlig och gemensam bas att stå på inför det fortsatta hållbarhetsarbetet.

– Satsningen "Vägar" har gett en skjuts i vårt interna lärande kring hållbarhetsfrågor och tvingat oss att stanna upp och reflektera. Mycket av arbetet hade inte varit möjligt utan projektet, säger Maria Jakobsson som är processledare på Västra Götalandsregionen.

Nya strategiteam för en hållbar utveckling

Ett led i att ställa om den egna organisationen har varit att skapa strategiteam inom livsmedel och textil. För att kunna påverka marknaden och den egna organisationen i en mer hållbar riktning, började de i teamen med att ta fram långsiktiga inriktningar för både livsmedel och textilier.

– Strategiteamen har gjort aktiviteter inom båda insatsområdena som kommer bidra till våra mål och strategier för hållbarhet, inköp och verksamhet. På lång sikt innebär det en effekt på näringslivet. Vi har ett mycket tydligare nuläge och önskat läge, med en längre tidshorisont än tidigare i upphandlingarna, berättar Erika Moberg som är processledare.

> *Vi har ett mycket tydligare nuläge.*

I strategiteamen har representanter deltagit från de olika berörda verksamheterna samt från koncerninköp och regional utveckling. Tidigare fanns inget forum där de möttes, och den interna samverkan har därför lett till helt nya arbetssätt. Den stora och blandade kompetensen, med allt från kockar till miljöstrateger, har även gett ökad kunskap och insikt om varandras olika perspektiv.

Lärmoduler lett till breddad kompetens

– När vi startade arbetet med "Vägar" fanns ett behov av ett brett lärande internt över avdelningsgränser, där vi kunde diskutera och höja blicken. Vi valde att adressera det utifrån ett bredare omställningsperspektiv och vår egen verklighet, utifrån de frågor vi går och funderar på. Det har lett till ett stort deltagande och engagemang, berättar Maria Jakobsson.

> *Det har lett till ett stort deltagande och engagemang.*

I olika lärmoduler bjöds hela staben in med alla avdelningar. Poddcirklar och seminarier om omställning ur ett regionalt utvecklingsperspektiv, samt praktiska workshops för olika verktyg och metoder stod på schemat. De många samtalen har lett till djupare kunskap och förståelse för de olika avdelningarnas perspektiv.

– Genom våra lärmoduler har vi kunnat lyfta och förstå att vi har olika ingångar och arbetssätt utifrån de olika politiska utvecklingsområdena. Jag upplever att vi nu har samma syn och ingång i hållbarhetsfrågorna på ett annat sätt. En gemensam bas att stå på gör det också lättare att jobba över avdelningsgränser, säger Maria Jakobsson.

Region Västra Götalandsregionens arbetsområden:

- Samverkan med näringslivet inom livsmedel
- Samverkan med näringslivet inom textil
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Västra Götalandsregionens arbete med hållbar regional utveckling:
https://www.vgregion.se/regional-utveckling/

Västa Götalandsregionen har under projektets gång utvecklat nya arbetssätt för att internt och extern i länet använda kraftsamlingar som en hävstång i arbetet för hållbar regional utveckling: digitalisering, fullföljda studier, cirkulära affärsmodeller och elektrifiering. Dessa kraftsamlingar har fungerat som gemensamma prioriteringar att samlas kring från olika perspektiv, och rustat regionen för det fortsatta arbetet.

Östergötland

INTERVJU MED Peter Karlsson, strateg inom samhällsplanering och projektledare.

REGION ÖSTERGÖTLAND HAR INTEGRERAT hållbarhetsmålen i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin. Samtidigt har det vuxit fram ett bra samtalsklimat om hållbar regional utveckling, bland annat i en lärprocess för kommunala och regionala utvecklingsledare.

– Det har skett en tydlig förflyttning under de här åren. Vi har gått från att försöka få in hållbarhetsarbetet i verksamheten – till att hållbarhet blivit en självklar del av arbetet. I början av vårt tidiga hållbarhetsarbete var vi tvungna att påminna om hållbarhetsmålen i Agenda 2030, men nu behövs det inte längre. De är med hela tiden ändå, säger Peter Karlsson som är strateg inom samhällsplanering och projektledare.

Ett integrerat arbete

I arbetet med att integrera hållbarhetsmålen i den regionala utvecklingsstrategin har mycket handlat om att skapa en förståelse för hur man kan se på hållbarhet, utifrån regionens olika verksamheter. Utifrån en hållbarhetskompass har varje verksamhet beskrivit vad hållbarhet är, och på det sättet fått stöd i att sätta ord på de egna utmaningarna.

> ***Det har skett en tydlig förflyttning under de här åren.***

– Det har varit viktigt att hela tiden utgå från de 17 globala målen och från tanken om att dessa är odelbara och kopplade till varandra. I samtal och processer har vi tagit in samtliga aspekter, vilket har visat sig fungera väldigt bra. Att den regionala utvecklingsstrategin nu har integrerats med de globala målen har också gjort att vi pratar mer om regional utveckling som helhet, och mindre om Agenda 2030 som något enskilt, säger Peter Karlsson.

Regionala lärprocesser lett till goda samtal

Med samma upplägg som RegLab har Region Östergötland skapat en egen regional lärprocess tillsammans med kommunerna. Där har de kunnat mötas mer informellt och diskutera hållbarhetsmålen och hur de kopplar till den regionala utvecklingsstrategin samt sätta ord på det pågående arbetet. Olika forskare har också deltagit och hållit föredrag vid de sex tillfällena.

> ***Det gemensamma lärandet är givande och har lett till ett bra samtalsklimat.***

– Det har varit väldigt värdefullt att träffas utan ambitionen att ta fram en handlingsplan. Det gemensamma lärandet är givande och har lett till ett bra samtalsklimat. Lärpassen har också gett många värdefulla kontakter, som bäddar för enkla vägar till framtida samarbeten, säger Peter Karlsson.

Framöver vill regionen fortsätta med lärprocessen, och kanske ha den regionala utvecklingsstrategin i centrum istället för hållbarhetsmålen. Ett annat önskemål är att bygga ett närmare samarbete med universitetet och involvera forskare i ännu högre grad i hållbarhetsarbetet.

Region Östergötlands arbetsområden:

- Regional samverkan
- Regional utveckling
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Östergötland arbete med hållbar regional utveckling:
https://www.regionostergotland.se/ro/det-har-gor-vi/hallbarhet/hallbar-regional-utveckling

Hållbarhetsmålen behövde få ökad tyngd när Region Östergötland planerade och genomförde sitt projekt. Det handlade om att synliggöra vad hållbarhet betyder i arbetet med regional utveckling, både internt och i de samarbeten som regionen har med andra aktörer i länet. Projektet handlade också om att se om det fanns andra sätt att göra saker på än vad de gjort tidigare. Därför har utforskande och lärande varit viktiga delar genom hela projektet.

Jönköping

INTERVJU MED Mariana Morosanu, projektledare.

EN ÖKAD DIGITAL DELAKTIGHET och ett växande intresse för industriell symbios. Det är resultat som Region Jönköping är stolta över. Till grund för arbetet ligger en framgångsrik samverkan med en mängd olika aktörer.

– Det största värdet med satsningen ”Vägar” är att vi har blivit mer medvetna om vilka behov och hinder som finns för hållbar utveckling här i regionen. Vi har också gjort en förflyttning internt där vi samverkar mer över gränserna med hållbarhetsfrågorna, säger Mariana Morosanu som är projektledare på Region Jönköping.

Fler invånare blir en del av det digitala samhället

Många lever idag i ett digitalt utanförskap och använder inte internet eller digitala tjänster. Det innebär att de till exempel inte kan boka en läkartid på 1177 eller betala fakturor digitalt. I arbetet med att öka den digitala delaktigheten har Region Jönköping samarbetat med ett fyrtiotal olika offentliga organisationer, som bibliotek, studieförbund och föreningar. Bland annat har de två år i rad arrangerat Koppla upp-dagarna under fyra veckor, med både fysiska och digitala aktiviteter

– Målet har varit att stärka dessa aktörer, som möter och hjälper medborgarna med sina digitala utmaningar. Det har blivit tydligt för oss var hindren finns och vad vi behöver satsa våra resurser på. Många har nu fått upp ögonen för hur viktigt det är att satsa på digital inkludering och det finns en otrolig vilja att samarbeta och hitta lösningar bland alla aktörer som har varit med, berättar Mariana Morosanu.

> ***Många har nu fått upp ögonen.***

Nästa steg i arbetet är att ta fram en gemensam digital plattform, inspirerad av organisationen Good Things Foundation. Den kommer primärt att samla material som stöttar organisationer i sitt arbete med att utbilda medborgarna digitalt. Men den kommer också att innehålla guider och tips för individer, när dessa har blivit tillräckligt digitalt bevandrade.

Företagen fått upp ögonen för industriell symbios

Region Jönköping har också arbetat med att öka takten i omställningen till cirkulär ekonomi. De har framför allt satsat på att öka och mobilisera kunskap om industriell symbios, som innebär att ett företags avfall blir ett annat företags resurs.

– Många inser att det börjar bli mer lönsam att tänka cirkulärt. Genom att vi samlade företag som var intresserade av industriell symbios i workshopar och studieresor har de nu börjat se nya affärsmöjligheter och samverka med varandra. Vi har fått bättre insikt i vilka slags stöd dessa företag behöver för att komma framåt i detta, säger Mariana Morosanu.

Nu startar Sveriges första resurshubb upp, Snålast i Småland – som ett pilotprojekt i Sävsjö. Tillsammans med forskningsinstitutet RISE kommer kommunen att titta närmare på hur man kan stödja cirkulära lösningar i näringslivet.

> ***Resurshubben kommer att sprida kunskapen och inspirationen.***

– Vi har gått från att behöva förklara vad industriell symbios är, till att många vill satsa på det. Resurshubben kommer att sprida kunskapen och inspirationen vidare till andra kommuner, vilket är fantastiskt roligt och ett resultat vi är väldigt nöjda med. En framgångsfaktor har varit att ha en öppen och transparant dialog med alla medverkande, från science parks och företagsfrämjande aktörer till företagen själva, säger Mariana Morosanu.

Region Jönköpings arbetsområden:

- Jämställd och jämlik digitalisering
- Hållbarhetsdriven näringslivsutveckling och cirkulär ekonomi
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Jönköpings arbete med hållbar regional utveckling:
https://utveckling.rjl.se/

Region Jönköping har satsat på två områden. Digital delaktighet, som tar avstamp i utmaningarna med att många lever i ett digitalt utanförskap. Och industriell symbios, som handlar om att ett företags avfall kan bli ett annat företags resurs. Målet har varit att stärka de aktörer som hjälper medborgarna med sina digitala utmaningar och att fler företag ska se vinsterna med att tänka cirkulärt. Insatserna har varit många och framgångsrika och har resulterat i att regionen blivit mer medveten om vilka behov och utmaningar som finns för hållbar utveckling.

Kalmar län

INTERVJU MED Carolina Gunnarsson, miljöstrateg och projektledare.

I REGION KALMAR LÄN har den interna kunskapen höjts rejält – en avgörande faktor för att arbetat ska kunna fortsätta. En konkret hållbarhetsguide för företag leder också till ett hållbarare näringsliv i länet.

– Satsningen "Vägar" har gett ett fantastiskt tillfälle att ägna resurser och tid åt hållbarhetsfrågorna under en längre tid. En insikt är att vi måste ha hela hållbarheten med oss i ett tidigt skede. I detta ingår alla tre dimensioner och de 17 globala målen. Annars är det lätt att hamna i en specifik hållbarhetsfråga där man missar sambanden, säger Carolina Gunnarsson som är miljöstrateg och projektledare på Region Kalmar län.

> ***Det är när vi konkretiserar hållbarhetsfrågorna och översätter dem till den egna verksamheten som vi kan börja agera.***

Ökad kunskap leder till bestående arbete

För att skapa en tydligare ram för de olika arbetsområdena har regionen arbetat med ett flertal kunskapsinsatser om hållbarhet. Det har lett till ett ändrade arbetssätt, strategier och handlingsplaner som ligger till grund för framtida prioriteringar. Även i dialogen med andra aktörer har frågorna tagit större plats.

Regionen har också lagt stort fokus på att sprida kunskap om hållbarhetsfrågor ut i länet. Det har de bland annat gjort genom att webbsända frukostseminariet Hållbara halvtimmen – för samtliga medarbetare i regionen. De har även arbetat med kommunikation utåt, till kommuner och företag med flera.

– För oss är den ökade kunskapen avgörande för att vi nu ska kunna gå från fyra arbetsområden till ett bestående arbete, när projektet väl tar slut. Det är när vi konkretiserar hållbarhetsfrågorna och översätter dem till den egna verksamheten som vi kan börja agera. Vi behöver också föra ett ständigt pågående samtal, för det finns inget facit för vad som är det mest hållbara, säger Carolina Gunnarsson.

Hållbarhetsguide för företag

För att inspirera och motivera företag att arbeta med hållbarhet, har en hållbarhetsguide tagits fram. Den är till för de företag som söker medel från regionen och ger tips och inspiration till det egna hållbarhetsarbetet. Företagets hållbarhetsarbete ligger också till grund för regionens beslut om företagsstöd. Målet är att förflytta näringslivet i en mer hållbar riktning – och samtidigt höja kompetensen både hos företagen och handläggarna.

> ***Arbetet med hållbarhetsguiden har blivit väldigt lyckat.***

– Arbetet med hållbarhetsguiden har blivit väldigt lyckat och vi ser ett ökat fokus på hållbarhetsfrågorna i dialoger med företag. Nu pågår arbetet med att ta fram liknande material för de som vill söka regionala utvecklingsmedel och stöd till kommersiell service. Förhoppningsvis ser vi en större förändring på sikt, säger Carolina Gunnarsson.

Region Kalmars arbetsområden:

- Pilot för utvecklingsinsats i kommun
- Digital omställning
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Kalmars arbete med hållbar regional utveckling:
https://utveckling.regionkalmar.se/om-regional-utveckling/hallbar-regional-utveckling

Projektet *Hållbar regional utveckling i Kalmar län* har lett till ett starkare hållbarhetsarbete hos såväl förvaltning och företag som projektägare och kommuner – med ökad kunskap, bättre processer, samt nya metoder och verktyg. Några goda exempel är en hållbarhetsguide för företag, hållbarhetsbedömning av företags- och projektstöd, och kontorshubbar i mindre tätorter för att underlätta att bo och arbeta på landsbygden.

Gotland

INTERVJU MED William Cöster, projektledare.

TILLSAMMANS MED LOKALA AKTÖRER inom besöksnäring samt mat- och livsmedelsnäringarna har Region Gotland identifierat en väg framåt mot ett hållbart Gotland. Genom nulägesanalys och framtagna handlingsplaner finns nu en stabil grund för det fortsatta arbetet.

– Vi har gått från att prata om att hållbarhet är viktigt – till att se det som en självklarhet. Jag upplever att vi har gjort en jätteresa inom regionen de här åren, något som satsningen "Vägar" har möjliggjort. Regionerna har en viktig roll i att driva hållbarhetsarbetet framåt i Sverige, och det är viktigt att vi axlar den rollen på riktigt, säger William Cöster, projektledare på Region Gotland.

Ökad samverkan för en hållbar besöksnäring

Gotland har ett högt besökstryck under sommaren och pandemin innebar stora utmaningar för besöksnäringen. Samtidigt har pandemin snabbat på omställningen mot ökad hållbarhet inom branschen. Mot denna bakgrund har Region Gotland startat upp ett långsiktigt hållbarhetsarbete i nära samarbete med Gotland förenade besöksnäring.

> ***Vi behövde växla om, och i det arbetet har projektet gett oss en grund.***

– Vi behövde växla om, och i det arbetet har projektet gett oss en grund. Tillsammans med ett tjugotal aktörer inom besöksnäringen har vi tagit fram sju målområden för en gemensam färdväg framåt, mot en hållbar destination. Det finns en stor drivkraft och omställningsvilja bland företagen, och i projektet har vi kunnat föra dem samman, berättar William Cöster.

Symbioskarta grund för cirkulär livsmedelsproduktion

Regionen har även samverkat med företag och näringslivsorganisationer inom mat och livsmedel. Med hjälp av Chalmers Industriteknik har de tagit fram en symbioskarta. Kartan ger en tydlig bild av resursflöden mellan jordbruk, industri, småskalig produktion, handel och måltid. Den visar orsakssammanhang och sårbarheter, men även hur resursflöden kan tas om hand i cirkulära processer.

> ***Kortare värdekedjor i livsmedels- och energiproduktion är en viktig nyckel.***

– Kartan visar hur mat-ekosystemet på Gotland bidrar till stark bioekonomi och att livsmedel har en nära relation till besöksnäring och energi. Den har lagt en grund för hur vi kan tänka för att bli mer cirkulära och självförsörjande. Kortare värdekedjor i livsmedels- och energiproduktion är en viktig nyckel för det fortsatta arbetet med att utveckla Gotland på ett hållbart sätt, säger William Cöster.

Att inom båda områdena ha arbetat tillsammans med näringslivet och i vissa fall civilsamhället har varit en framgångsfaktor. Som en liten region har Gotland korta vägar, ett bra upparbetat kontaktnät och engagerade företagare och utvecklingsaktörer, vilket har varit till stor nytta i arbetet.

Region Gotlands arbetsområden:

- Hållbar besöksnäring
- Mat- och livsmedelsnäringarna
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Gotlands arbete med hållbar regional utveckling:
https://www.gotland.se/113317

© Joel Nilsson

© Joel Nilsson

Region Gotlands projekt har bestått av fyra delprojekt, varav två utgår från regionens utpekade styrkeområden besöksnäring och mat och livsmedel. Arbetet inom delprojektet *Vägar till hållbar besöksnäring* har resulterat i sju målområden som regionen och besöksnäringen kommer arbeta vidare med efter att projektet är slut. Delprojektet för hållbar mat och livsmedel har resulterat i en symbioskarta över lokal livsmedelsproduktion, något som är viktigt för att se hur de påverkas av exporthinder som uppstår av ö-läget.

© Joel Nilsson

© Joel Nilsson

© Joel Nilsson

Halland

INTERVJU MED Staffan Johansson, strateg och projektledare.

I HALLAND HAR NU NATURBRUKSGYMNASIET fått ökad kunskap, nya metoder och nya perspektiv på hållbarhet i utbildningen. Inspirationen för hållbara affärer har också väckts på ett nytt sätt bland regionens företag genom en gemensam utvecklingsdag.

– De erfarenheter som ”Vägar” har gett kan nu implementeras i den ordinarie verksamheten, som nya och hållbarhetssäkrade företagscheckar, nya redovisningsmetoder och metoder i utbildningen. Tack vare satsningen har vi kunnat arbeta med delar i vår verksamhet på ett mer fokuserat sätt, och tidigare än vi hade tänkt, säger Staffan Johansson som är strateg och projektledare på Region Halland.

> ***Arbetet har verkligen gett inspiration, inte minst till lärarkåren på naturbruksgymnasierna.***

Skogsbruksgymnasiet fått nya perspektiv

I arbetet med elever och lärare i naturbruksgymnasiet kunde de båda arbetsområdena kombineras. Dels genom att undersöka nya, klimatsmarta sätt att arbeta med skogsbruk. Dels genom att lyfta jämställdhetsfrågan, eftersom det idag finns en snedfördelning mellan könen i skogsbruket. Ett oväntat resultat är att det nu har bildats ett nätverk för de gröna skolorna i Sverige, som samtliga tampas med hur skogsbruket ska bli mer jämställt.

– För att förända skogsbruket behöver vi börja redan i skolan. Eleverna som går här nu kan sedan ta med sig dessa perspektiv ut i arbetslivet. Arbetet har verkligen gett inspiration, inte minst till lärarkåren på naturbruksgymnasierna. Utan projektet hade vi troligtvis inte alls jobbat med dessa frågor på samma sätt, säger Staffan Johansson.

Ny inspiration för företagen

Enligt Staffan Johansson kommer det kunskapshöjande arbetet direkt mot näringslivet och deras klimatpåverkan att ge mycket på sikt. Där anordnade regionen bland annat en utvecklingsdag samt webbinarier för företag i länet. De kommer även att utlysa företagscheckar på nya, hållbarare grunder.

> ***Mycket handlar om att ge inspiration till sitt eget hållbarhetsarbete i ett företag.***

– Mycket handlar om att ge inspiration till sitt eget hållbarhetsarbete i ett företag. Utvecklingsdagen Halland ställer om hade ett stor deltagande och var mycket uppskattat. Arbetet har också gett ringar på vattnet för arbetet framåt – vilket är otroligt värdefullt säger Staffan Johansson.

Region Hallands arbetsområden:

- Ekonomisk och ekologisk konsekvensanalys av ojämlikheten i Halland
- Koldioxidneutral ekonomi
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Regions Hallands arbete med näringslivsutveckling:
https://www.regionhalland.se/utveckling-och-tillvaxt/naringslivsutveckling/

Det började med en pandemi, i kombination med svårbedömda och komplexa insatsområden, som utmanade Region Halland. Det gjorde att vissa delar fick lyftas ur projektet och omprioriteringar blev vardagsmat. Men det slutade lyckligt. Alla insatsområden tillsammans har nu bidragit till ökad kunskap, förbättrade metoder och till viss del ett förändrat arbetssätt. De högt ställda förväntningarna inom insatsområde 3 infriades med råge.

Kronoberg

INTERVJU MED Elsa Anderman, verksamhetsutvecklare och projektledare.

ETT VERKTYG FÖR HÅLLBARHETSSÄKRING har gjort att Region Kronoberg tydligare styr mot hållbarhet. Ett medskapande ledarskap har också inneburit ett lyft för samverkan med civilsamhället.

– Det största värdet med "Vägar" är att vi har fått möjlighet att skynda på vårt hållbarhetsarbete. Vi har kunnat arbeta fokuserat och i samverkan med andra aktörer som kommuner, länsstyrelse och våra hel- och delägda bolag. Vi hade haft svårt att komma så långt som vi har gjort utan projektmedlen från Tillväxtverket, säger Elsa Anderman som är verksamhetsutvecklare på Region Kronoberg och en av tre projektledare.

Hållbarhetsnycklar – för att styra mot hållbarhet

Redan innan projektet startade hade regionen tagit fram ett nytt verktyg för hållbarhetssäkring. Men under projekttiden implementerades det fullt ut.

> ***Regionens destinationsutvecklingsbolag har breddat sin verksamhet på flera sätt.***

– Med hjälp av verktyget har vi hållbarhetssäkrat en rad insatser, som trafikförsörjningsprogrammet, program för smart specialisering och besöksnäringsstrategin. Det har inneburit att hållbarhetsnycklar knyts till respektive insats, vilket gör det lättare att styra mot hållbarhet, berättar Elsa Anderman.

Ett fokusområde i Kronoberg har varit hållbar besöksnäring. Regionen har jobbat med att hållbarhetssäkra den nya regionala besöksnäringsstrategin och närmare utforskat stanntid, hållbara transporter, hållbar konsumtion och produktion, hemester och uppföljning. Arbetet har lett till ett tydligt skifte i Destination Smålands verksamhet mot en mer hållbar besöksnäring.

– Regionens destinationsutvecklingsbolag har breddat sin verksamhet på flera sätt. Till exempel från att främst fokusera på internationella gäster till att också vända sig till den inhemska besökaren. De har också arbetat med målgruppsanalys för att se vad som driver den hållbara besökaren, för att attrahera den gruppen av besökare, säger Elsa Anderman.

Nya arbetssätt för samverkan med civilsamhället

Region Kronoberg har även tittat på hur de kan öka samverkan med civilsamhället – för att tillsammans bidra till omställningen till ett hållbart samhälle. Regionen har testat flera nya sätt att samverka med civilsamhället. Bland annat har de tidigt involverat aktörer i civilsamhället, för att tillsammans utforma ett projektstöd kopplat till folkhälsa.

Regionen har också ökat sin kapacitet att leda samtal om och processer kopplade till komplexa frågeställningar och situationer. En bredd av aktörer från offentlig sektor, akademi, civilsamhälle och näringsliv har samlats för praktisk träning i medskapande ledarskap. Där har de arbetat med hur de tillsammans kan skapa förmågan samt hitta kraft och sätt att utveckla lokalsamhällena. Träningen har mynnat ut i ett regionalt nätverk som stödjer varandra i arbetet för en hållbar utveckling i Kronoberg.

> ***Att jobba med förändringsarbete kopplat till hållbarhet är komplext.***

– Att jobba med förändringsarbete kopplat till hållbarhet är komplext, och det kräver både tid och många perspektiv. Ett medskapande ledarskap kan underlätta att föra samtal om det som på riktigt spelar roll, säger Elsa Anderman.

Region Kronobergs arbetsområden:

- Analys, styrning och ledning
- Hållbar besöksnäring
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Regions Kronobergs arbete med regional utveckling:
https://www.regionkronoberg.se/regional-utveckling/hallbar-regional-utveckling/#tab-39351

Region Kronoberg har jobbat med att hållbarhetssäkra flera större strategier. Några exempel är *Länstransportplan, Trafikförsörjningsprogram, Strategi för smart specialisering* och *Besöksnäringsstrategi*. Allt detta sammantaget har resulterat i bättre beslutsunderlag och konkreta hållbarhetsnycklar för respektive strategi. Arbetet har också lett till ett tydligt skifte mot en mer hållbar besöksnäring.

Blekinge

INTERVJU MED Sarah Keidser, strateg och huvudprojektledare samt Sara Vaarning Vetter, projektledare.

I BLEKINGE HAR REGIONENS ARBETE med kompetensförsörjningsfrågor lett till ökad samverkan både internt och externt. Nu finns etablerade team, framtagna utbildningar och en pågående dialog med kommunerna för att möta länets kompetensbehov på bästa sätt.

– Satsningen "Vägar" har fungerat som ett mandat för oss som region att arbeta med hållbarhetsfrågor. Uppdraget har tagits på allvar, vilket har gjort att vi har kunnat driva på frågorna gemensamt i organisationen. Synen på vad hållbarhet är har vidgats för många medarbetare, från de traditionella miljö- och klimatfrågorna till fler sociala och ekonomiska aspekter, säger Sarah Keidser som är strateg inom samhällsplanering och huvudprojektledare.

> ***Synen på vad hållbarhet är har vidgats.***

Kompetensförsörjningsteam kartlagt behoven

I Blekinge skriks det på många håll efter arbetskraft, men behovet matchar inte alltid den arbetskraft som finns. Samtidigt finns eftertraktad och svårrekryterad hälso- och sjukvårdspersonal som inte kommer in på arbetsmarknaden. Som länets näst största arbetsgivare valde därför Region Blekinge att börja med sig själva som arbetsgivare.

De har i ett kompetensförsörjningsteam kartlagt vilken kompetens arbetsgivarna efterfrågar, varför de inte får tag på den, hur de rekryterar samt hur arbetstagare lättare kan hitta rätt jobb. Teamet har innehållit representanter från regional utveckling, hälso- och sjukvård, regionservice och folkhögskola. Arbetsmarknadscheferna från kommunerna har också involverats i arbetet.

– Det har känts självklart eftersom vi har samma mål – att få in fler Blekingebor i arbete. Kommunen träffar personerna som står till arbetsmarknadens förfogande, regionen som arbetsgivare har ett stort kompetensbehov och folkhögskolan kan vara med och utbilda – för att glappet ska minska. Det märks att det finns en kraft att jobba med detta och vi har fått ett otroligt positivt gensvar där alla verkligen ser nytta av arbetet, berättar Sara Vaarning Vetter som är projektledare.

Lett till ökad samverkan mellan förvaltningar

Nu har folkhögskolan tagit fram ett teoretiskt snabbspår för undersköterskor. Där kan också de som redan har befintlig kunskap bli validerade. Utbildningen leder till en praktikplats i vården och ett teoretiskt snabbspår för lokalvård är också på gång.

> ***Hållbarhetsfrågorna har visat sig vara ett sätt att bygga broar mellan våra förvaltningar.***

– Att vi har knutit till oss folkhögskolan och använder den delen av vår förvaltning som en resurs i arbetet har varit framgångsrikt. I början av processen brottades vi med sammanslagningen av region och landsting där olika organisationer skulle vävas ihop. Men hållbarhetsfrågorna har visat sig vara ett sätt att bygga broar mellan våra förvaltningar. Och kompetensförsörjningsarbetet är ett lysande exempel på hur bra det kan bli, säger Sarah Keidser.

Regionen har också satsat på utbildning i kompetensbaserad rekrytering för chefer och HR, där en Blekingevariant nu tas fram för att fler medarbetare ska få med sig tänket från början.

Region Blekinges arbetsområden:

- Kompetensförsörjning
- Innovationsinitiativet
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Blekinges arbete med hållbar regional utveckling:
https://regionblekinge.se/regional-utveckling/om-regional-utveckling/sa-arbetar-vi-med-hallbar-utveckling.html

Vägar till ett hållbart Blekinge **startade i samma veva som sammanslagningen av Region Blekinge där två väldigt olika organisationer skulle mötas och arbeta tillsammans. *Hållbar regional utveckling* blev en möjlighet till att hitta bryggor inom organisationen för att skapa samsyn och en väg framåt. Utmaningen har varit att hitta en balans i att vara en ledande aktör som vågar ställa krav, och samtidigt agera stöd till andra aktörer i deras arbete med hållbar utveckling.**

Skåne

INTERVJU MED Hannah Bauer Burton, samhällsutvecklare och Susanna Winbland, miljöstrateg, Anna Bäckman Arminen, utvecklingsstrateg och Oddvar Fiskesjö, utvecklingsledare.

UNDER DE TRE ÅR satsningen har pågått i Region Skåne har hållbarhet blivit ett mer självklart begrepp inom regionen. Det interna arbetet har lett till ökad kunskap, breddade samtal och fördjupad samverkan.

– Det har varit värdefullt att vara fyra projektledare, som kommer från olika enheter och bidrar med olika perspektiv. Vi har verkligen kunnat dra nytta av vår mångfald för att mångfacettera vårt arbete, och skapa ringar på vattnet genom en mängd olika insatser, säger Hannah Bauer Burton, samhällsutvecklare och en av fyra projektledare.

> ***Det har varit värdefullt att vara fyra projektledare, som kommer från olika enheter.***

Ökad konkurrenskraft genom hållbarhet

Tillsammans med Almi och föreningen Hållbar Utveckling Skåne (HUT) har regionen satsat på att bygga ett robust skånskt näringsliv. HUT Skåne har lyft fram den så kallade Ystadsmodellen, som har översatt de globala målen till ett smörgåsbord för hållbara affärer. Denna har de presenterat för lokala företag och näringslivsansvariga på kommunerna.

– Det har skett en förflyttning i hur vi på regionen ger stöd, utifrån de globala hållbarhetsmålen. Det gör företagen mer motiverade att öka ambitionen i sitt hållbarhetsarbete. Almi tog också tillfället att kompetensutveckla hela sin personal, något som har förändrat hur de möter företag, säger Susanna Winblad, miljöstrateg och projektledare.

Internt arbete lett till påverkan

En stor del av arbetet har handlat om att utveckla kunskapen om och arbetet med hållbarhet internt inom regionen. För även den interna verksamheten har stor påverkan med sina 36 000 anställda som verkar på olika håll i samhället.

– Jag upplever att hela organisationen rör på sig och i olika sammanhang lyfter frågor om hållbarhet: Vad gör vi? Hur tänker vi? Nu har Region Skåne också en hållbarhetschef och hållbarhetsberedning, som vi inte hade förut, säger Anna Bäckman Arminen, utvecklingsstrateg och projektledare.

> ***Ju mer vi lyfter hållbarhetsfrågorna internt och pratar om dem med våra kollegor, desto mer arbetar vi med dem.***

– Samtalets kraft är stor. Ju mer vi lyfter hållbarhetsfrågorna internt och pratar om dem med våra kollegor, desto mer arbetar vi med dem. Och satsningen "Vägar" har lett till samtal över enhetsgränser, som jag annars inte tror hade varit möjligt, säger Oddvar Fiskesjö – även han utvecklingsstrateg och projektledare.

Arbetet framåt handlar om att konkretisera ännu mer vad hållbarhetsarbetet innebär. Vem som nu ska elda på arbetet behöver också säkerställas i stödstrukturer och styrdokument, för att kraften ska räcka till.

Region Skånes arbetsområden:

- Hållbarhetsintegrering i näringslivet
- Hållbarhetssäkring av styrmedel
- Hållbar finansiering
- Övergripande omställningsarbete

Läs mer om Region Skånes arbete med hållbar regional utveckling:
https://utveckling.skane.se/regional-utveckling/regional-utvecklingsstrategi/hallbarhet-och-agenda-2030/

För Region Skåne har det genom hela projektet varit viktigt att med många olika insatser skapa ringar på vattnet. Kunskapslyft, gränsöverskridande samverkan och att enträget utmana status quo har gett resultat. De har blivit starkare tillsammans och etablerat hållbar utveckling som en ledstjärna både nu och i framtiden.

Du kan ladda ned Tillväxtverkets publikationer på tillvaxtverket.se.

© Tillväxtverket

Stockholm, maj 2023
Digital: ISBN 978-91-89730-36-6
Rapport 0448

Har du frågor om den här publikationen, kontakta:

Malin Price
malin.price@tillvaxtverket.se
Telefon 08-681 66 46